

PRAVILNIK

O TRETMANU, PROGRAMU POSTUPANJA, RAZVRSTAVANJU I NAKNADNOM RAZVRSTAVANJU OSUĐENIH LICA

("Sl. glasnik RS", br. 66/2015)

I UVODNE ODREDBE

Član 1

Ovim pravilnikom uređuje se tretman, program postupanja, razvrstavanje i naknadno razvrstavanje osuđenih lica.

Član 2

Tretman prema osuđenom licu, u smislu ovog pravilnika, je primena svih predviđenih aktivnosti - planiranih metoda, tehnika i postupaka kojima se ostvaruje svrha kažnjavanja osuđenog, u skladu sa Zakonom o izvršenju krivičnih sankcija (u daljem tekstu: Zakon).

Član 3

Program postupanja, u smislu ovog pravilnika, je individualno prilagođavanje tretmana prema osuđenom licu u zavisnosti od procene rizika, kapaciteta osuđenog i njegovih potreba.

Član 4

Razvrstavanje je deo programa postupanja.

Razvrstavanje, u smislu ovog pravilnika, je upućivanje osuđenog u otvoreno, poluotvoreno ili zatvoreno odeljenje i njegov smeštaj.

Član 5

Naknadno razvrstavanje, u smislu ovog pravilnika, je izmena programa postupanja u zavisnosti od promene stepena rizika i ostvarenja individualnih ciljeva osuđenog.

II TRETMAN PREMA OSUĐENOM I PROGRAM POSTUPANJA

Tretman prema osuđenom i sprovođenje tretmana

Član 6

Tretman prema osuđenom obuhvata primenu svih predviđenih aktivnosti - planiranih metoda, tehnika i postupaka, preduzetih sa ciljem da osuđeni usvoji društveno prihvatljiv sistem vrednosti i ovlada veštinama za uspešno uključivanje u zajednicu kako ubuduće ne bi činio krivična dela.

Tretman se sprovodi kroz program postupanja, razvrstavanje, naknadno razvrstavanje i pripremu za otpust.

Prijem i upoznavanje osuđenog

Član 7

Po prijemu na izdržavanje kazne osuđeni se upućuje u prijemno odeljenje.

Tokom boravka u prijemnom odeljenju upoznavanje osuđenog obavlja stručni tim sa psihološkog, pedagoškog, kriminološkog, socijalnog, zdravstvenog i bezbednosnog stanovišta.

Stručni tim iz stava 2. ovog člana:

- 1) utvrđuje zdravstveno stanje i radnu sposobnost osuđenog;
- 2) upozna je osuđenog sa propisima o izvršenju krivičnih sankcija i kućnim redom zavoda i daje mu potrebna objašnjenja i savete u cilju prilagođavanja na život i rad u zavodu;
- 3) pribavlja i dopunjuje postojeću dokumentaciju o osuđenom u obimu i u postupku koji predviđaju propisi o izvršenju kazne;
- 4) utvrđuje osobine ličnosti osuđenog i druge činjenice i okolnosti neophodne za predlaganje programa postupanja prema osuđenom;
- 5) predlaže upravniku zavoda program postupanja prema osuđenom i njegovo razvrstavanje.

Utvrđivanje programa postupanja

Član 8

Program postupanja utvrđuje se u zavisnosti od procene rizika, kapaciteta i potreba osuđenog.

Procena rizika iz stava 1. ovog člana vrši se na osnovu upitnika za osuđene prema kojima se izvršava kazna zatvora do tri godine i upitnika za osuđene prema kojima se izvršava kazna zatvora preko tri godine.

Obrazac upitnika za osuđene prema kojima se izvršava kazna zatvora do tri godine (Prilog 1) i obrazac upitnika za osuđene prema kojima se izvršava kazna zatvora preko tri godine (Prilog 2) odštampani su uz ovaj pravilnik i čine njegov sastavni deo.

Procena rizika

Član 9

U cilju utvrđivanja programa postupanja procenjuje se stepen rizičnog ponašanja osuđenog. Procena rizika se obavlja na osnovu vrste i težine izvršenog krivičnog dela, visine izrečene kazne, oblika krivice, načina stupanja na izvršenje kazne, odnosa osuđenog prema izvršenom krivičnom delu i kazni, ranije osuđivanosti, činjenice da li se vodi nov krivični postupak, ponašanja tokom ranijeg izdržavanja kazne, psiholoških, socijalnih i zdravstvenih osobenosti.

Procenjeni rizik se stepenuje kao nizak, srednji i visok u odnosu na to:

- 1) da li osuđeni predstavlja opasnost za druge osuđene, zaposlene u zavodu ili druga lica koja posećuju zavod;
- 2) da li postoji verovatnoća da će pokušati da se samopovredi ili izvrši samoubistvo;
- 3) da li je sklon bekstvu;
- 4) da li može predstavljati opasnost za zajednicu u slučaju bekstva ili izlaska iz zavoda;
- 5) da li će vršiti krivična dela nakon izvršene kazne.

Procena kapaciteta

Član 10

U cilju utvrđivanja programa postupanja procenjuje se kapacitet osuđenog na intelektualnom, emocionalnom i socijalnom planu, sposobnost da usvoji znanja i veštine i mogućnost da prihvati pozitivne vrednosti i nove obrasce ponašanja.

Procena potreba

Član 11

U cilju utvrđivanja programa postupanja, procenjuju se potrebe osuđenog koje obuhvataju:

- 1) socijalne veštine, poboljšanje sposobnosti komunikacije i društveno prihvatljivog ponašanja u svakodnevnim situacijama;
- 2) stručno usavršavanje i obrazovanje, sticanje, razvijanje i održavanje radnih navika;
- 3) psihološku, psihijatrijsku, medicinsku i socijalnu pomoć;
- 4) pružanje pravne pomoći u vezi sa izvršenjem kazne;
- 5) lečenje od bolesti zavisnosti;
- 6) posebne mere zaštite od svih vidova psihičkog, fizičkog, seksualnog ugrožavanja ili bilo kog drugog oblika diskriminacije;
- 7) pripremu za otpust.

Na osnovu utvrđenih potreba osuđenog određuju se individualni ciljevi.

Za lica sa posebnim potrebama utvrdiće se program postupanja u skladu sa vrstom posebnih potreba.

Član 12

Prilikom utvrđivanja programa postupanja, stručni tim iz člana 7. stav 2. ovog pravilnika podstiče osuđenog na aktivnu saradnju.

U utvrđivanju programa postupanja stručni tim definisaće posebne postupke i aktivnosti vodeći računa o mogućnostima zavoda za njihovu realizaciju.

Osuđeni se sa programom postupanja upoznaje u prijemnom odeljenju.

U slučaju da stručni tim proceni da se prema osuđenom u zavodu ne može primeniti utvrđeni program postupanja, predložiće naknadno raspoređivanje osuđenog.

Sadržaj programa postupanja

Član 13

Program postupanja sadrži:

- 1) procenjene kapacitete, motivaciju za promenu kriminalnog ponašanja i procenjeni stepen rizika osuđenog;
- 2) grupu i odeljenje u koje je osuđeni razvrstan i njegov smeštaj;
- 3) efikasne postupke i aktivnosti prema osuđenom saglasno utvrđenim potrebama;
- 4) individualne ciljeve osuđenog u određenom periodu, čijim ostvarivanjem će se obezbediti povećanje kapaciteta, uspešna adaptacija i smanjenje rizika od vršenja krivičnih dela;
- 5) zadatke osoblja u realizaciji programa;
- 6) način saradnje sa spoljnim institucijama i organizacijama u realizaciji programa postupanja;
- 7) način saradnje sa porodicom ili drugim bliskim licima;
- 8) program pripreme za otpust.

Odluka o programu postupanja

Član 14

Odluku o programu postupanja, u skladu sa Zakonom, donosi upravnik zavoda na osnovu predloga stručnog tima.

Odluka o programu postupanja prema osuđenom sadrži podatke o: grupi, odeljenju i smeštaju određenom na osnovu utvrđenog stepena rizika, stručnom usavršavanju i obrazovanju, grupnom i individualnom radu, radnom angažovanju, korišćenju slobodnog vremena, posebnim postupcima (lečenje od bolesti zavisnosti, psihološka, psihijatrijska, medicinska i socijalna pomoć), kao i posebnim merama zaštite.

Odluka o programu postupanja se dostavlja osuđenom.

Priprema osuđenog za otpust

Član 15

Priprema osuđenog za otpust započinje nakon dolaska u zavod i sastavni je deo programa postupanja.

Osuđeni se podstiče na aktivno učestvovanje u pripremi za otpust, a posebno da održava odnose sa porodicom, uspostavlja i održava kontakte sa ustanovama i osobama koje se bave uključivanjem osuđenika za život na slobodi, u skladu sa Zakonom.

Program za otpust se utvrđuje na osnovu procenjenih potreba osuđenog i sprovodi se uz pristanak i aktivno učestvovanje osuđenog.

Tokom realizacije programa za otpust osuđenom se, u skladu sa procenjenim potrebama, pruža pomoć pri ostvarivanju prava na materijalnu pomoć, privremeni smeštaj, zapošljavanje, zdravstvenu zaštitu, kao i pri ostvarivanju kontakta sa maloletnom decom, obezbeđivanju ličnih dokumenata i korišćenju savetodavnih i drugih usluga u zajednici.

III RAZVRSTAVANJE OSUĐENOG

Kriterijumi za razvrstavanje osuđenog

Član 16

Pri razvrstavanju osuđenog vodi se računa o: dužini kazne; načinu dolaska na izdržavanje kazne; odnosu prema krivičnom delu i kazni; vrsti i težini krivičnog dela; ranijoj osuđivanosti; drugom krivičnom postupku ili izrečenoj kazni; psihološkim, pedagoškim, socijalnim osobenostima, bezbednosnim rizicima i potrebama osuđenog; ponašanju tokom ranijeg izdržavanja krivične sankcije u odgovarajućoj instituciji, kao i drugim činjenicama bitnim za razvrstavanje, predviđenim upitnikom iz člana 8. stav 2. ovog pravilnika.

Razvrstavanje osuđenog u odeljenja

Član 17

Osuđeni se razvrstava u otvoreno, poluotvoreno ili zatvoreno odeljenje i određuje mu se grupa.

U otvoreno odeljenje razvrstava se osuđeni sa očuvanim kapacitetima za promenu i niskim stepenom rizika.

U poluotvoreno odeljenje razvrstava se osuđeni koji ima delimično očuvane kapacitete za promenu i srednji stepen rizika.

U zatvoreno odeljenje razvrstava se osuđeni od koga se očekuje otežana adaptacija na zavodske uslove, koji predstavlja opasnost za osuđene ili zaposlene, koji ima bitno umanjene kapacitete za promenu i visok stepen rizika. U zatvoreno odeljenje može biti razvrstan i osuđeni sa niskim ili srednjim stepenom rizika, ako se protiv njega vodi krivični postupak za krivično delo za koje je zaprećena kazna zatvora u trajanju od tri godine ili preko tri godine, ako mu je izrečena nova pravnosnažna kazna zatvora u trajanju od tri godine ili preko tri godine, ako izdržava kaznu zatvora u trajanju od pet ili više godina ili ako je na izvršenje kazne priveden po poternici ili sproveden iz pritvora.

Određivanje osuđenog u grupe

Član 18

Osuđenom razvrstanom u otvoreno odeljenje određuje se grupa A1 ili grupa A2.

U grupu A1 ili grupu A2 određuje se osuđeni koji po osobinama ličnosti, vrsti i težini učinjenog krivičnog dela, ranijem načinu života i utvrđenom programu postupanja ima očuvane kapacitete, nizak stepen rizika i od koga se očekuje uspešna reintegracija u društvenu sredinu.

Član 19

Osuđenom razvrstanom u poluotvoreno odeljenje određuje se grupa B1 ili grupa B2.

U grupu B1 ili grupu B2 određuje se osuđeni koji, na osnovu osobina ličnosti, vrste i težine učinjenog krivičnog dela, ranijeg načina života i utvrđenog programa postupanja, ima delimično očuvane kapacitete i srednji stepen rizika.

Član 20

Osuđenom razvrstanom u zatvoreno odeljenje određuje se grupa V1 ili grupa V2.

U grupu V1 ili grupu V2 određuje se osuđeni koji, na osnovu osobina ličnosti, vrste i težine učinjenog krivičnog dela, ranijeg načina života i utvrđenog programa postupanja, ima otežanu adaptaciju na zavodske uslove, a predstavlja opasnost za osuđene ili zaposlene, ima bitno umanjene kapacitete za promenu i visok stepen rizika.

Smeštaj osuđenog

Član 21

Osuđeni, koji je razvrstan u odeljenje i kome je određena grupa, smešta se u prostorije za zajednički boravak i spavaonice, uz brižljivu ocenu svih okolnosti i podataka evidentiranih u prijemnom odeljenju, posebno imajući u vidu uzrast, lične osobine i sklonosti, kao i druga svojstva od kojih zavisi pozitivan međusobni uticaj i odsustvo opasnosti od međusobnog fizičkog i psihičkog ugrožavanja.

Proširena prava i pogodnosti

Član 22

Osuđenom se mogu dodeliti proširena prava u okviru zavoda (prošireno pravo na prijem paketa; prošireno pravo na broj poseta; prošireno pravo na krug lica koja mogu posetiti osuđenog; prošireno pravo na prijem poseta bez nadzora u prostorijama za posete; prošireno pravo na prijem poseta u posebnim prostorijama i prošireno pravo na pogodniji smeštaj), prošireno pravo na prijem poseta izvan zavoda, kao i pogodnosti izvan zavoda (slobodan izlazak u grad; poseta porodici i srodnicima o vikendu i praznicima; nagradno odsustvo iz zavoda do sedam dana u toku godine i korišćenje godišnjeg odmora izvan zavoda), u skladu sa Zakonom.

Dodeljivanje proširenih prava i pogodnosti

Član 23

Osuđenom se proširena prava i pogodnosti dodeljuju u okviru grupe, na osnovu posebno dobrog vladanja i zalaganja u ostvarivanju programa postupanja i realizaciji individualnih ciljeva.

Odluku o dodeljivanju proširenih prava i pogodnosti, u skladu sa Zakonom, donosi upravnik zavoda, na obrazloženi predlog stručnog tima.

Proširena prava i pogodnosti u okviru grupa

Grupa A1

Član 24

Osuđeni kome je određena grupa A1, dobija sva proširena prava u okviru zavoda, kao i proširena prava i pogodnosti koje se koriste izvan zavoda, i to:

- 1) prijem poseta izvan zavoda u trajanju od osam sati - dva puta mesečno;
- 2) slobodan izlazak u grad jednom mesečno u trajanju od osam sati;
- 3) poseta porodici i srođnicima o vikendu i praznicima u ukupnom trajanju do 120 sati mesečno, a u mesecu u kom je neradni državni ili verski praznik do 144 sata.

Grupa A2

Član 25

Osuđeni kome je određena grupa A2, dobija sva proširena prava u okviru zavoda, kao i proširena prava i pogodnosti koje se koriste izvan zavoda, i to:

- 1) prijem poseta izvan zavoda u trajanju od osam sati - dva puta mesečno;
- 2) slobodan izlazak u grad jednom mesečno u trajanju od osam sati;
- 3) poseta porodici i srođnicima o vikendu i praznicima u ukupnom trajanju do 96 sati mesečno, a u mesecu u kom je neradni državni ili verski praznik do 120 sati.

Grupa B1

Član 26

Osuđeni kome je određena grupa B1, može dobiti proširena prava u okviru zavoda, kao i proširena prava i pogodnosti koje se koriste izvan zavoda, i to:

- 1) prijem poseta izvan zavoda u trajanju od osam sati - jednom mesečno;
- 2) slobodan izlazak u grad u trajanju od osam sati jednom u dva meseca;
- 3) poseta porodici i srođnicima o vikendu i praznicima u ukupnom trajanju do 72 sata mesečno, a u mesecu u kom je neradni državni ili verski praznik do 96 sati.

Grupa B2

Član 27

Osuđeni kome je određena grupa B2, može dobiti proširena prava u okviru zavoda, kao i proširena prava i pogodnosti koje se koriste izvan zavoda, i to:

- 1) prijem poseta izvan zavoda u trajanju od osam sati - jednom mesečno;
- 2) slobodan izlazak u grad u trajanju od osam sati jednom u dva meseca;
- 3) poseta porodici i srodnicima o vikendu i praznicima u ukupnom trajanju do 48 sati mesečno, a u mesecu u kom je neradni državni i verski praznik do 72 sata.

Član 28

Osuđeni kome je određena grupa A1, A2, B1 i B2, može dobiti proširena prava u okviru zavoda, kao i proširena prava i pogodnosti koje se koriste izvan zavoda, i to:

- 1) nagradno odsustvo iz zavoda do sedam dana u toku godine, srazmerno vremenu provedenom na izdržavanju kazne;
- 2) korišćenje godišnjeg odmora izvan zavoda.

Korišćenje godišnjeg odmora izvan zavoda određuje se srazmerno grupi u koju je osuđeni razvrstan i to:

Grupa B2 - dve petine utvrđenog godišnjeg odmora;

Grupa B1 - tri petine utvrđenog godišnjeg odmora;

Grupa A2 - četiri petine utvrđenog godišnjeg odmora;

Grupa A1 - koristi ceo godišnji odmor.

Grupa V1

Član 29

Osuđeni kome je određena grupa V1, u zavisnosti od ostvarenog programa postupanja i realizacije individualnih ciljeva, na predlog stručnog tima, može dobiti proširena prava u okviru zavoda, i to:

- 1) prošireno pravo na prijem paketa - jednom mesečno;
- 2) prošireno pravo na broj poseta - jednom mesečno;
- 3) prošireno pravo na krug lica koja mogu posetiti osuđenog (dalji srodnici, prijatelji i drugi);
- 4) prošireno pravo na prijem poseta bez nadzora u prostorijama za posete - jednom mesečno;

5) prošireno pravo na prijem poseta u posebnim prostorijama - jednom mesečno;

6) prošireno pravo na pogodniji smeštaj.

Grupa V2

Član 30

Osuđeni kome je određena grupa V2, u zavisnosti od ostvarenog programa postupanja i realizacije individualnih ciljeva, može dobiti proširena prava u okviru zavoda, i to:

1) prošireno pravo na prijem paketa - jednom mesečno;

2) prošireno pravo na broj poseta - jednom mesečno;

3) prošireno pravo na krug lica koja mogu posetiti osuđenog (dalji srodnici, prijatelji i drugi);

4) prošireno pravo na prijem poseta bez nadzora u prostorijama za posete - jednom u dva meseca;

5) prošireno pravo na prijem poseta u posebnim prostorijama - jednom u dva meseca;

6) prošireno pravo na pogodniji smeštaj.

Oduzimanje proširenih prava i pogodnosti

Član 31

Stručni tim može predložiti upravniku zavoda oduzimanje nekih od dodeljenih proširenih prava i pogodnosti u okviru grupe, u skladu sa Zakonom.

IV IZMENA PROGRAMA POSTUPANJA I NAKNADNO RAZVRSTAVANJE

Preispitivanje i izmena programa postupanja

Član 32

Program postupanja se menja u skladu sa procenom ponašanja osuđenog, stepenom njegove saradnje u realizaciji programa, postignutim rezultatima i okolnostima koje mogu nastati tokom izvršenja kazne.

Program postupanja, preispituje se najmanje jednom:

1) svakih šest meseci za izrečene kazne zatvora do tri godine;

2) svakih godinu dana za izrečene kazne zatvora od tri do deset godina;

3) svake dve godine za izrečene kazne zatvora preko deset godina.

Stručni tim na osnovu izveštaja o ostvarivanju programa postupanja dostavlja obrazložen predlog upravniku zavoda za izmenu programa postupanja, odnosno razloge za nastavak realizacije istog programa postupanja.

Upravnik zavoda, na predlog stručnog tima, donosi odluku o izmeni programa postupanja, u skladu sa Zakonom.

Osuđenog sa izmenama programa postupanja, odnosno razlozima za nastavak realizacije istog programa postupanja upoznaje zaposleni na poslovima tretmana.

Program postupanja, kao i njegove izmene su sastavni deo dosijea osuđenog, u skladu sa Zakonom.

Član 33

Naknadno razvrstavanje obuhvata izmenu programa postupanja u delu određivanja grupe i upućivanja osuđenog u otvoreno, poluotvoreno ili zatvoreno odeljenje.

Naknadno razvrstavanje u grupu sa većim stepenom proširenih prava i pogodnosti

Član 34

Stručni tim može predložiti upravniku zavoda da se osuđeni naknadno razvrsta u grupu sa većim stepenom proširenih prava i pogodnosti, kada osuđeni ostvaruje program postupanja, ostvaruje individualne ciljeve ili kada mu je naknadno utvrđen manji stepen rizika.

Naknadno razvrstavanje u grupu sa većim stepenom proširenih prava i pogodnosti je postupno.

Član 35

Osuđeni koji je određen u grupu V1 može biti naknadno razvrstan u grupu B2 po isteku najmanje jedne četvrtine kazne.

Osuđeni koji se nalazi u grupi B1 može biti naknadno razvrstan u grupu A2 po isteku najmanje jedne petine kazne.

Naknadno razvrstavanje iz grupe V2 u V1, B2 u B1 i A2 u A1, nije uslovljeno dužinom izdržanog dela kazne.

Naknadno razvrstavanje u grupu sa manjim stepenom proširenih prava i pogodnosti

Član 36

Osuđeni se naknadno razvrstava u grupu sa manjim stepenom proširenih prava i pogodnosti na osnovu izrečene disciplinske kazne za teži disciplinski prestup ili naknadno utvrđenog povećanog stepena rizika.

Osuđeni se može naknadno razvrstati u grupu sa manjim stepenom proširenih prava i pogodnosti na osnovu izrečene disciplinske kazne za lakši disciplinski prestup, pokretanja novog krivičnog postupka ili izrečene nove kazne zatvora.

Član 37

Osuđeni koji je naknadno razvrstan u grupu V1 iz razloga predviđenih članom 36. ovog pravilnika može biti naknadno razvrstan u grupu B2 po isteku najmanje jedne četvrtine preostalog dela kazne.

Osuđeni koji je naknadno razvrstan u grupu B1 iz razloga predviđenih članom 36. ovog pravilnika može biti naknadno razvrstan u grupu A2 po isteku najmanje jedne petine preostalog dela kazne.

Naknadno razvrstavanje iz grupe V2 u V1, B2 u B1 i A2 u A1, nije uslovljeno dužinom preostalog dela kazne.

Odluka o naknadnom razvrstavanju

Član 38

Odluku o naknadnom razvrstavanju osuđenog donosi upravnik zavoda, u skladu sa Zakonom, na obrazložen predlog stručnog tima.

Odluka sadrži obrazložene razloge za naknadno razvrstavanje osuđenog.

V ZAVRŠNE ODREDBE

Prestanak važenja ranijeg pravilnika

Član 39

Danom stupanja na snagu ovog pravilnika prestaje da važi Pravilnik o tretmanu, programu postupanja, razvrstavanju i naknadnom razvrstavanju osuđenih lica ("Službeni glasnik RS", broj 72/10).

Stupanje na snagu

Član 40

Ovaj pravilnik stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom glasniku Republike Srbije".

Prilozi 1 i 2, koji su sastavni deo ovog pravilnika, mogu se pogledati [ovde](#)